

WAŻNE INFORMACJE

Numeracja umów i rachunków w systemie SAP:

- Numeracja umów: **JJJJ/XXXXX**
- Numeracja rachunków: **JJJJ/XXXXX/NN**

Gdzie:

JJJJ – czteroznakowy numer jednostki (np. 1035)

XXXXX – numer umowy (np. 00001, P0001)

NN – numer rachunku do danej umowy (np. 01)

Rejestrowanie umowy zlecenia i danych dotyczących zgłoszenia do ZUS

Dla pracowników etatowych podpowiada się kod ZUS 0110 i obowiązkowe podleganie wszystkim ubezpieczeniom. Nie należy tego zmieniać. Tylko w przypadku, gdy pracownik jest na urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub bezpłatnym traktuje się go jak pracownika zewnętrznego. Dla pracowników zewnętrznych podpowiada się kod ZUS 0411 i obowiązkowe podleganie ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu, wypadkowemu i zdrowotnemu. Podleganie ubezpieczeniom należy modyfikować zgodnie z wypełnionym przez pracownika oświadczeniem.

Oznaczenia pól:

UE – ubezpieczenie emerytalne i rentowe

UC – ubezpieczenie chorobowe

UW – ubezpieczenie wypadkowe

UZ – ubezpieczenie zdrowotne

Pola wypełnia się znakami:

X – Podlega (obowiązkowe ubezpieczenie)

D – Dobrowolne (dobrowolne ubezpieczenie)

(Puste) – Nie podlega

Przy wprowadzaniu rachunku do systemu wypełnić pola:

1. Okres za jaki wystawiony jest rachunek (do umowy za dany okres można wystawić tylko jeden rachunek)
2. Numer rachunku (numer powinien zaczynać się od numeru jednostki np. 1035/P0001/01)
3. Datę wystawienia rachunku
4. Składnik płacowy
5. Kwotą rachunku
6. Datę płatności (data płatności będzie podawana przez Dział Płac – wpisanie innej daty spowoduje nieuwzględnienie rachunku przy sporządzaniu listy wypłat)
7. Typ rozliczenia – zawsze „A” i tak podpowiada system i nie należy zmieniać tego wpisu, gdyż spowoduje to nieuwzględnienie rachunku przy sporządzaniu listy wypłat
8. ID listy płac – dla umów cywilnoprawnych – „9” lub inna wartość ustalona z Działem Płac - wpisanie innej, nieskonsultowanej wartości spowoduje nieuwzględnienie rachunku przy sporządzaniu listy wypłat.
9. Powód dod.rozl. – należy pozostawić puste pole. W określonych przypadkach wypełnić zgodnie z ustaleniami z Działem Płac.

ZUS

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Do 31 grudnia 2009 r. ubezpieczeniu wypadkowemu podlegały te osoby, które były objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi oraz wykonywały pracę na podstawie wyżej wymienionych umów w siedzibie lub miejscu prowadzenia działalności przez zleceniodawcę. Ubezpieczenie chorobowe jest natomiast dobrowolne.

Osoba wykonująca pracę na podstawie umowy-zlecenia podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, o ile zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie złożone w terminie określonym w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania umowy-zlecenia. W pozostałych sytuacjach objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony.

Ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony. Ubezpieczenie chorobowe ustaje również od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy-zlecenia, czyli od dnia ustania tytułu do podlegania przez zleceniobiorcę ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Jeżeli pracownik wykonuje dodatkowo umowę-zlecenie zawartą z własnym pracodawcą, to z tytułu wykonywania tej umowy podlega ubezpieczeniom społecznym na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę, tj. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla tej osoby stanowi łączny przychód, uzyskiwany z umowy o pracę oraz z umowy-zlecenia. Pracodawca z tytułu zawartej umowy-zlecenia nie zgłasza zleceniobiorcy do ubezpieczeń, a uzyskany przychód z tej umowy wykazuje, wraz z przychodem ze stosunku pracy, w imiennym raporcie miesięcznym składanym za pracownika.

Należy pamiętać, iż art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie ma zastosowania do osób przebywających na urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub bezpłatnym. Jeżeli zatem pracodawca zatrudni na podstawie umowy-zlecenia własnego pracownika przebywającego na urlopie macierzyńskim, wychowawczym czy bezpłatnym, to z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy-zlecenia podlega on ubezpieczeniom na zasadach przewidzianych dla zleceniobiorców.

Osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę i jednocześnie wykonująca umowę-zlecenie, zawartą z innym podmiotem niż własny pracodawca i niewykonywana na jego rzecz, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Natomiast z tytułu wykonywania umowy-zlecenia ubezpieczenia emerytalne i rentowe mają dla niej charakter dobrowolny, jeżeli podstawa wymiaru składek ze stosunku pracy, w przeliczeniu na okres miesiąca, wynosi co najmniej tyle, ile *minimalne wynagrodzenie za pracę* (do 31 grudnia 2002 r. – co najmniej tyle, ile *najniższe wynagrodzenie za pracę*). Tym samym, jeżeli podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, w przeliczeniu na okres miesiąca, jest niższa od minimalnego wynagrodzenia (najniższego wynagrodzenia), osoba ta podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym również z tytułu wykonywania umowy-zlecenia.

Umowa-zlecenie i prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej

Rozpoczynając omawianie zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby wykonujące umowę-zlecenie i prowadzące jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą należy wyjaśnić, iż odnoszą się one do sytuacji, gdy umowa-zlecenie nie jest wykonywana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a jej przedmiot nie pokrywa się z przedmiotem tej działalności. Istotne znaczenie dla ustalenia czy umowa-zlecenie jest wykonywana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej ma zakwalifikowanie przychodów z tej umowy dla celów podatkowych. Jeżeli osoba prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji, wykonująca jednocześnie umowę-zlecenie, osiąga przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej (w rozumieniu przepisów podatkowych), jak również przychody z wykonywanej umowy-zlecenia (z działalności wykonywanej osobiście), następuje zbieg tytułów do ubezpieczeń społecznych. Umowa-zlecenie nie jest wówczas wykonywana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Umowa-zlecenie i prawo do emerytury lub renty

Osoba wykonująca pracę na podstawie umowy-zlecenia, która ma jednocześnie ustalone prawo do emerytury lub renty podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, o ile równocześnie nie pozostaje w stosunku pracy.

Umowa-zlecenie z uczniem lub studentem

Uczniowie gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych oraz studenci do ukończenia 26 lat, wykonujący pracę na podstawie umowy-zlecenia, nie podlegają ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu. Osoby te do ukończenia 26 roku życia nie są obejmowane ubezpieczeniami z tytułu umowy-zlecenia – ani obowiązkowo, ani dobrowolnie.

Dla celów ubezpieczeń społecznych uznaje się, że *uczniem* – do 31 sierpnia każdego roku – jest osoba, która:

- kontynuuje naukę w tej samej szkole,
- skończyła szkołę i rozpoczyna naukę w szkole, w której rok szkolny rozpoczyna się 1 września,
- ukończyła szkołę i nie kontynuuje nauki.

Osobę, która przedstawi zaświadczenie o przyjęciu na studia wyższe uznaje się za ucznia do 30 września.

Studentem – według przepisów ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) – jest osoba kształcąca się na studiach pierwszego lub drugiego stopnia albo na jednolitych studiach magisterskich.

Przez *studia pierwszego stopnia* rozumie się studia licencjackie lub inżynierskie, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności w określonym zakresie kształcenia, przygotowujące do pracy w określonym zawodzie, kończące się uzyskaniem tytułu licencjata albo inżyniera.

Przez *studia drugiego stopnia* rozumie się studia magisterskie, umożliwiające uzyskanie specjalistycznej wiedzy w określonym zakresie kształcenia, jak również przygotowujące do twórczej pracy w określonym zawodzie, kończące się uzyskaniem tytułu magistra albo tytułu równorzędnego.

Przez *jednolite studia magisterskie* rozumie się studia magisterskie, na które przyjmowani są kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, umożliwiające uzyskanie specjalistycznej wiedzy w określonym zakresie kształcenia, jak również przygotowujące do twórczej pracy zawodowej, kończące się uzyskaniem tytułu magistra albo tytułu równorzędnego; ich ukończenie umożliwia ubieganie się o przyjęcie na studia trzeciego stopnia.

Nie są studentami:

- uczestnicy studiów doktoranckich
- uczestnicy studiów podyplomowych.

Osoba jest studentem do daty ukończenia studiów lub daty skreślenia z listy studentów. Za dzień ukończenia studiów uważa się datę:

- złożenia przez studenta egzaminu dyplomowego,
- złożenia przez studenta ostatniego wymaganego planem studiów egzaminu – w przypadku kierunków lekarskich, lekarsko-dentystycznych i weterynarii,
- zaliczenia przez studenta ostatniej przewidzianej w planach studiów praktyki – w przypadku kierunku farmacja.

Przy ustalaniu obowiązku ubezpieczeń społecznych studenta wykonującego pracę na podstawie umowy zlecenia nie ma znaczenia jego obywatelstwo ani kraj odbywania przez niego studiów.

Należy pamiętać, iż w przypadku zawarcia umowy-zlecenia z własnym pracownikiem, który jest jednocześnie studentem lub uczniem w wieku do 26 lat, z tytułu umowy-zlecenia należy opłacać wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne, tj. na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe. W takiej sytuacji bowiem umowa-zlecenia jest traktowana w zakresie ubezpieczeń społecznych jak umowa o pracę.

Nie ma natomiast znaczenia dla ustalania obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy-zlecenia fakt zawarcia tej umowy przez ucznia lub studenta z innym podmiotem niż własny pracodawca. Uczeń lub student w wieku do 26 lat z tytułu umowy-zlecenia zawartej z innym podmiotem niż własny pracodawca nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

Umowa-zlecenie i pobieranie zasiłku macierzyńskiego

Osoby pobierające zasiłek macierzyński, które jednocześnie wykonują umowę zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu umowy zlecenia.

Osoby, które przebywają na urlopie wychowawczym i jednocześnie wykonują umowę-zlecenie, obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy-zlecenia,

Umowa-zlecenie i bycie rolnikiem

Rolnik wykonujący jednocześnie pracę na podstawie umowy-zlecenia podlega z tytułu wykonywania tej umowy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu. Wykonywanie umowy-zlecenia jest obowiązkowym tytułem do podlegania ubezpieczeniom społecznym w myśl ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a tym samym w odniesieniu do rolnika wykonującego pracę na podstawie umowy-zlecenia mają zastosowanie przepisy tej ustawy.

Zleceniobiorca, który jednocześnie wykonuje pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu, który powstał wcześniej. Może on dobrowolnie, na swój wniosek, być objęty ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z drugiego tytułu lub zmienić tytuł ubezpieczeń.

Zgłaszanie i wyrejestrowywanie z ubezpieczeń społecznych osób wykonujących umowy cywilnoprawne

Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, w tym także zleceniobiorca (osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia), podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych zleceniobiorcy (osoby wykonującej pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) należy do płatnika składek – zleceniodawcy.

Zgłoszenia zleceniobiorcy (osoby wykonującej pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego płatnik składek dokonuje w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku tych ubezpieczeń, na druku ZUS ZUA, z kodem tytułu ubezpieczeń rozpoczynającym się cyframi 04. Zgłoszenie do ubezpieczenia chorobowego, które jest dla wymienionych wyżej osób dobrowolne, następuje w terminie przez nie wybranym; nie wcześniej jednak niż od daty złożenia wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem. Przy czym, jeżeli zleceniodawca w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczeń – tj. od dnia rozpoczęcia wykonywania umowy-zlecenia (agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) – dokona zgłoszenia zleceniobiorcy (osoby wykonującej pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, objęcie ubezpieczeniem chorobowym nastąpi od daty wskazanej w tym zgłoszeniu.

Dla osoby wykonującej pracę na podstawie umowy-zlecenia (agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) przewidziane zostały m.in. następujące kody tytułu ubezpieczeń:

04 11 XX – osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę-zlecenie lub umowę o świadczenie usług,

04 17 XX – osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę-zlecenie lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Płatnik składek przed zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych zleceniobiorcy (osoby wykonującej pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) powinien ustalić, czy umowa-zlecenie (agencyjna lub inna umowa o świadczenie usług) jest dla tej osoby jedynym tytułem do ubezpieczeń. Jeżeli zleceniobiorca (osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) nie posiada innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych, z tytułu wykonywanej umowy podlega zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych oraz wypadkowego (do 31 grudnia 2009 r. podlegała zgłoszeniu do ubezpieczenia wypadkowego, jeśli praca była wykonywana w siedzibie lub miejscu prowadzenia działalności przez zleceniodawcę).

W sytuacji gdy ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla zleceniobiorcy (osoby wykonującej pracę na podstawie umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) są dobrowolne (osoba ta posiada inny tytuł rodzący obowiązek ubezpieczeń społecznych) a ubezpieczony chce przystąpić do tych ubezpieczeń, zgłoszenie do dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych następuje na druku ZUS ZUA. Jeżeli zleceniobiorca nie złoży wniosku o objęcie go dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu umowy-zlecenia (agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług), podlega obowiązkowo tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu. Zgłoszenie zleceniobiorcy do ubezpieczenia zdrowotnego należy wówczas dokonać na druku ZUS ZZA .

Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych zawiera w szczególności następujące dane dotyczące osoby zgłaszanej:

- numer PESEL, serię i numer dowodu osobistego lub paszportu,
- nazwisko, imię pierwsze i drugie, datę urodzenia, nazwisko rodowe, obywatelstwo i płeć, tytuł ubezpieczenia, stopień niepełnosprawności, okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, posiadanie ustalonego prawa do emerytury lub renty, adres zameldowania na stałe miejsce pobytu, adres zamieszkania (jeżeli jest inny niż adres zameldowania na stałe miejsce pobytu), adres do korespondencji (jeżeli jest inny niż adres zameldowania na stałe miejsce pobytu i adres zamieszkania).

Zleceniodawca, jako płatnik składek, zobowiązany jest dokonać w jednostce organizacyjnej ZUS zgłoszenia zleceniobiorcy do ubezpieczeń społecznych: • w formie dokumentu pisemnego według ustalonego wzoru • albo w formie dokumentu elektronicznego – w rozumieniu przepisów ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne² – z oprogramowania, którego zgodność z wymaganiami określonymi przez ZUS, na podstawie art. 13 ust. 2 pkt 2 lit. a wymienionej ustawy, została potwierdzona w sposób określony w art. 21 i 22 tej ustawy • albo w formie wydruku z oprogramowania, o którym mowa wyżej.

Każda osoba, wobec której wygaś tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Płatnik składek jest zobowiązany złożyć zgłoszenie wyrejestrowania w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu. Tym samym po zakończeniu umowy-zlecenia (agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług) zleceniodawca dokonuje wyrejestrowania zleceniobiorcy z ubezpieczeń społecznych, na druku ZUS ZWUA, podając jako datę wyrejestrowania datę, od której osoba ta nie podlega już ubezpieczeniom.

Wyrejestrowaniu – i ponownemu zgłoszeniu do ubezpieczeń – podlega także osoba, w stosunku do której nastąpiła zmiana danych, wykazanych w zgłoszeniu, dotyczących tytułu ubezpieczenia oraz rodzajów ubezpieczeń i terminów ich powstania. O powyższych zmianach płatnik składek zawiadamia ZUS właśnie poprzez złożenie zgłoszenia wyrejestrowania i ponowne zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, zawierające prawidłowe dane.

O wszelkich zmianach danych, wykazanych w zgłoszeniu do ubezpieczeń zleceniobiorcy (osoby wykonującej umowę agencyjną lub inną umowę o świadczenie usług), zleceniodawca zawiadamia ZUS w terminie 7 dni od zaistnienia zmian, stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez ZUS.